

HIINA KALKULATSIOONID TAIWANI RÜNDAMISEL

Muudatus sõnakasutuses viitab Hiina soovile muuta Taiwani olemisruum ahtamaks – Taiwan duli versus Taidu.

Ei saa olla kindel, et Lääne sanktsioonid Hiinat heidutavad, kuna Hiinal on tugevad vastumeetmed.

2023. aastal Hiina väga tõenäoliselt Taiwani ei ründa, kuid aja jooksul selle tõenäosus suureneb.

Hiina Kommunistlik Partei (HKP) on viimasel ajal oma Taiwani-vastast retoorikat tugevalt muutnud. Kui varem kasutas Hiina Taiwani iseseisvumisele osutades terminit *Taiwan duli*, siis nüüd *Taidu*. Mõlemad terminid tähendavad hiina keeles Taiwani iseseisvumist, kuid lühem versioon on tähenduselt laiem, tähistades mitte ainult iseseisvust pooldavaid, vaid igasuguseid jõude, kes toetavad tugevama Taiwani identiteedi ja kodanikuühiskonna ülesehitamist. See tähendab, et Hiina on Taiwani olemisruumi ahendamiseks oma Taiwani-vastast spektrit selgelt laiendanud. Just termin *Taidu* kirjutati sisse ka HKP 20. kongressil esitatud muudetud põhikirja.

Taiwani võimalikul ründamisel on keskne roll Xi Jinpingil, kes tunneb, et just temal on ajalooline missioon Taiwani vallutamiseks Hiina ühendada. Objektiivselt hinnates on Hiinal mitu faktorit, mis rünnakut ei toeta, kuid Xi isiklik visioon väga tõenäoliselt tühistab need. Millised faktorid Hiina kalkulatsioonides rolli mängivad?

Taiwani võimalikul ründamisel on keskne roll Xi Jinpingil, kes tunneb, et just temal on ajalooline missioon Taiwani vallutamiseks Hiina ühendada.

Esimene – sanktsioonid. Tavaloojaka järgi peaksid Taiwani ründamise korral Lääne kehtestatud sanktsioonid Hiinat heidutama. Samas Hongkongi ja Xinjiangi puhul need sanktsioonid Hiinat ei pelutanud. Samuti ei heidutanud osaliselt siiani kehtivad Lääne sanktsioonid Hiinat 1989. aastal Tiananmeni veresauna ajal. Venemaale kehtestatud sanktsioone Hiina küll järgib, kuid peab neid õigustühiseks. Lisaks kehtestaks Hiina ise (näiteks haruldasi muldmetalle ja tarneahelaid hõlmavad) vastusanktsioonid. Xi Jinpingi hinnangul tal on Lääne sanktsioonidele piisavalt mõjusad vastumeetmed.

„Taiwan“ nimekuju Taiwani esinduses Brüsselis. Leedu karm karistamine Taiwani esinduse avamise eest Viinuses ei olnud tingitud mitte ainult nimekujust, vaid sellest, et esindus üldse avati.

Allikas: erakogu

Teine oluline faktor on ligipääsu piiramine Lääne turule. Arvestades Hiina kinnisvarasektori negatiivset väljavaadet ja laenukoormuse kiiret kasvu, on eksport Hiina majanduskasvu tekitamisel ülitähtis. Samas on seejuures oluline Hiina arvestamine asendusturgude potentsiaaliga. Mitu Hiina globaalse haardega algatust viitavad selgelt, et Hiina keskendub teadlikult suurtele turgudele väljaspool läänemaailma, sest nii parandab ta oma võimet tegutseda Läänest sõltumatult. Kusjuures määrav ei ole kalkulatsioon selle loogika järgi, kas uued turud suudavad asendada samas mahus Lääne turge, vaid mil määral ja kas see on Xi Jinpingi hinnangul piisav, et ellu jääda.

Kolmas ja tõenäoliselt üks määravamaid faktoreid on juurdepääsu piiramine Lääne tehnoloogiale ja teadmistele. Lisaks hiinlaste töökusele on Hiina tehnoloogiline edukus sündinud suuresti tänu juurdepääsu tekitamisele Lääne tipp tehnoloogiale. HKP on seadnud eesmärgiks saada 2035. aastaks tehnoloogiliseks superriigiks, kuid ilma Lääne tehnoloogia ja Lääne teadlaste üle meelitamiseta see ei õnnestuks.

Neljas faktor on Lääne ja samameelsete riikide Hiina-vastane ühtsus ja selle elujõud. Hiinale tuli Lääne ühtsus Ukraina küsimuses üllatusena. Kuid Hiina hinnangul see ühtsus mureneb. Venemaa agressiooni puhul palus Hiina oma ettevõtetel hinnata Venemaa majanduse väljavaateid mitte ühe kuu, vaid vähemalt aasta perspektiivis, tõendades, et Lääne ühtsuse murenemise ootuses on Hiina valmis panustama pikemale ajateljele.

Taiwani ründamine tekitaks Hiinas majanduslikust vaatepunktist suuri sisepeingeid. Sellest lähtuvalt on eriti tähelepanuväärne Xi Jinpingi rõhukas sõnum ühtsusest HKP 20. kongressil ning muutus tema hääletoonis, kui ta raportit ette lugedes rõhutas väljendit „julgeda võidelda“ (ganyu douzheng) – Hiina peab olema valmis vastasseisuks. Xi Jinpingil on poliitilist eluiga jäänud tõenäoliselt veel vähemalt 10 aastat. 2023. aastal Hiina väga tõenäoliselt Taiwani ei ründa, kuid aja jooksul selle tõenäosus suureneb.